

Zeeuws knoopje. Foto's lebe Monderman

Ervaringen van vader en dochter lebe en Ingrid Monderman

De eerste keer in de bijen

Het is inmiddels begin mei en als alles goed is, hebben onze cursisten hun eerste ervaringen opgedaan in de praktijk. Want hoe interessant de theorie ook is, echt bijenhouden leer je wanneer je er tussenin staat.

Vorig jaar hebben we de opzet van de cursus iets aangepast. Voorheen werd eerst alle theorie afgehandeld, om vervolgens in de volken te duiken. We merkten dat dan toch heel veel theorie ergens 'in de tenen' was gezonken. Toen besloten we theorie en praktijk wat meer te mixen en dat is ons en de cursisten prima bevallen. Waar eerder de cursisten na alle theorie nog wel eens wat glazig keken wanneer iets in de praktijk terugkwam, krijg je nu veel meer 'oh ja'-reacties.

Alle begin is moeilijk

Uiteindelijk is de eerste keer in de volken voor vrijwel iedereen hetzelfde. Ineens sta je daar met z'n allen enthousiast én onwennig te zijn. Die kans op een steek maakt toch menig-een een tikje nerveus. Op ons advies hebben de meesten imkermaterialen gekocht. Om te beginnen een simpele

kap, want je weet natuurlijk nog niet zeker of imkeren wel zo leuk is en de goede handschoenen kiezen is ook nog een hele toer. Er zijn altijd een paar cursisten die het eerst met blote handen proberen, om soms toch maar terug te krabbelen. Eén steek is tot daar aan toe, maar meer is niet zo grappig meer. Vorig jaar begon een cursist met fleece handschoenen. Hij vond ze ideaal werken, maar de bijen waren iets minder te spreken. Binnen no time zat er een tiental angels in de handschoen. We hebben hem toen toch maar andere gegeven. Respect voor je handen is goed, maar respect voor de bijen is veel belangrijker.

Eerst denken dan doen

We geven de cursisten eerst een korte uitleg van wat deze keer op het programma staat. Eerst moet je bedenken wat je gaat doen in een volk, zodat je

alle benodigde materialen bij de hand hebt. En dan gaan we aan de slag. We beginnen met de vliegplank. Zien we er bijen op zitten? Wat doen ze precies? Komen er bijen binnen met stuifmeel? Vervolgens kijken we op de bodemplaat om nog meer inzicht te krijgen in de staat van het volk. Liggen er wasdekseltjes en zo ja, waar? Vinden we varroamijten en ligt er misschien zelfs wat stuifmeel? Zonder het volk te openen heb je meteen al een heleboel informatie.

Dat openen is de eerste keer een kunst. De cursisten hebben tijdens de theorie geleerd dat de bijen propolis gebruiken om gaten af te dichten, maar vrijwel niemand verwacht dat de dekplank en de bakken zo vast aan elkaar zitten. Afgelopen jaar was één volk zo druk bezig geweest dat we de bakken uiteindelijk met drie man pas loskregen.

Ik zie, ik zie wat jij niet ziet

En dan gaat het deksel eraf; wat doen de bijen? Ons streven is om op de stal alleen Carnicavolken te hebben. Eén van hun positieve punten is dat ze raamvast zijn en naar beneden trekken zodra de kast opengaat. Over het algemeen doen de volken precies wat we van ze verwachten, waardoor je bij de meeste cursisten een lichte zucht van opluchting hoort. Af en toe werkt een volk niet zo mee en gaan ze massaal bovenin zitten. Met wat rook lossen we dat op. En ja, wie gaat dan dat eerste raampje uit het volk halen? Eerst laten we bij een tweetal raampjes zien hoe het moet, want vooral dat draaien van het raam moet je leren. Daarna moeten men toch echt zelf aan de slag. Elk raampje wordt secuur van achter naar voren gecontroleerd op eitjes, open en gesloten broed, stuifmeel en honing/voer. Regelmatig worden stuifmeel en honing voor broed aangezien, maar na nog een keer uitleg over de opbouw van het nest, zien de meesten het verschil wel. De grootste uitdaging is natuurlijk het zien van eitjes. Wanneer er halverwege een bak nog geen eitjes zijn gevonden, kijken we zelf maar even, om vervolgens te constateren dat het raam er helemaal vol mee zit. En dan met zijn allen buiten de stal het raam bekijken, waar beter licht is (wel eerst controleren of de koningin niet op de raat zit). Na veel getuut, gedraai met de raat en soms een vergrootglas, zien de meesten dan ineens de eitjes zitten. Je moet leren dat je in het celletje moet kijken en niet op de bovenkant van de cel.

Iedereen wil natuurlijk ook graag de koningin zelf zien, maar helaas, vandaag geeft ze geen audiëntie. Nu maar hopen dat ze de volgende keer wel haar gezicht laat zien.

Richting zwermtijd

Het is dus begin mei en we moeten op zwermneigingen van de volken gaan letten. Als het goed is, zit er al darrenbroed in. (Ongeveer zes weken na het eerste darrenbroed moet je er rekening mee houden dat een zwerm kan afkomen.) Deze periode is geschikt om de darrenraatmethode tegen varroa uit te voeren. Wij hangen altijd een

Het woord aan lebe

*“In de twee voorgaande afleveringen belichtte Ingrid de voor- en nadelen van imkeren met mij, haar vader. Nu is het mijn beurt: hoe is het om samen met je dochter te imkeren? Iedere ouder vindt het leuk een hobby te delen met een eigen kind. Zelf genieten ik erg van onze brainstormsessies: “Wat is er nu weer aan de hand met dat ene volk?” “Wanneer moeten we nou een kunstzwerm maken om te profiteren van een goede volgende dracht?” En ook: na meer dan 30 jaar imkeren val je in een zekere routine en je moet oppassen dat je nieuwe ontwikkelingen niet mist. Ingrid houdt me scherp. Ik heb het steeds belangrijk gevonden bij m'n kinderen belangstelling voor de natuur te wekken. In de loop der jaren krijg je steeds meer oog voor planten die belangrijk zijn voor de bijen. Ook in de tuin probeerde ik zoveel mogelijk drachtplanten op te nemen, bijvoorbeeld adderwortel (*Persicaria bistorta*) en Zeeuws knoopje (*Astrantia major*) (zie foto's). Zo wekte ik bij de kinderen al vroeg belangstelling voor bijen. Tenslotte, wat ook erg welkom is, is de hulp bij het gereedmaken van de materialen. Wat de een vervelend vindt, is voor de ander juist een leuk karweitje, zoals bij ons het schilderen van de kasten...”*

honingkamerraam naast het broednest. Onderaan dat raam bouwen de bijen altijd darrenraat. Als de cellen gesloten zijn, moet dit stuk raat worden weggesneden. Vergeet dat niet, want anders kwéék je varroamijten in plaats van ze weg te vangen. Kippen vinden darrenraat heerlijk. Ook zien we op de raten nu misschien al wat speeldopjes. Ze zitten langs de randen, met de opening naar beneden. Oefenmateriaal voor de werksters. Let

bij het zoeken naar koninginnendoppen altijd erg goed op. Zeker bij een natuurlijke zwermduft kunnen ze deze doppen aardig verstoppen. Als je er één mist, heb je toch een zwerm en dat willen we nu net voorkomen. Het is de cursisten de afgelopen jaren goed gelukt om ergens een dopje te missen, zodat de meesten het indrukwekkende zwermstpektakel al hebben meegeemaakt.

Adderwortel